

საბჭოთა მემორიალი

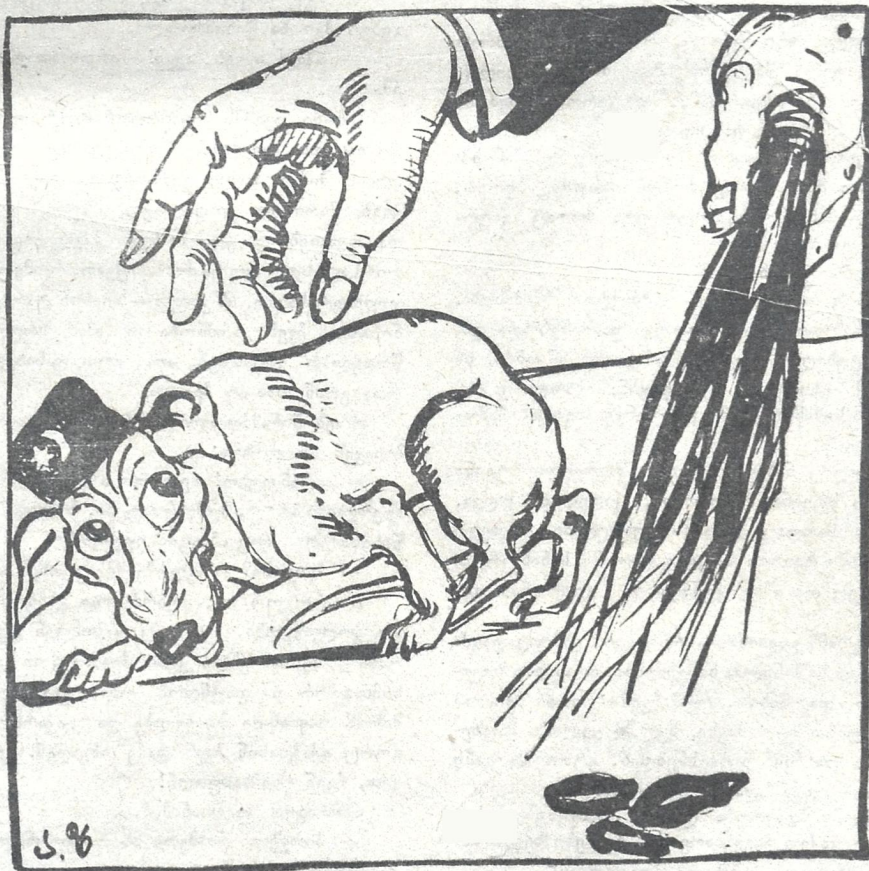
საბრძოლო მუშაკი.

№

26

1920 წ.

მაისი 16

ა.ბ

უ ს ა თ ა უ რ ა

ახლაც ქრუანტელი მივლის, ეს ამბავი რომ მაგონდება.

მაისის 9-ს, ე. ი. გასულ კვირას, „მეშაქის მათრახის“ სარედაქციო კოლეგია—ბ. ეშმაკი, მხატვარი სანდრო და მე—ნაშუაღამევის I საათამდე შევრჩით რედაქციაში.

მორიგი ნომრის სურათების თემები დიდი ხანია მზად გვქონდა, მაგრამ მაისის 26-ის ნომერმა გაგვიჭირვა საქმე. ვერ იქნა და ვერ! ვერ მოვიფიქრეთ ისეთი სურათი, რომ ერთსა და იმავე დროს ჰუმორიკული ყოფილიყო შიგ და ჩვენი დამოუკიდებლობის დირსშესაფერი აღნიშვნაც. სწორედ რომ ილაჯი გაგვიწყდა.

— ეგრე არ შეიძლება, მეგობრებო,—გამოაცხადა ბოლოს მხატვარმა სანდრომ: ჩვენ მხოლოდ ვუშლით ერთმანეთს! მოდი, ცალ-ცალკე ვიფიქროთ, თორემ ასე ერთად ლაპარაკისაგან არა გამოვარა!

სანდროს აზრი დაგვიჯდა ჭკუაში და მაშინვე გავცალკევდით: ეშმაკმა ფანჯარასთან დაიდგა სავარძელი და სახელურებზე დაჯდნობილ ხელებს ჩამოადლო თავი. სანდრო ტახტისკენ გაეშურა, ხოლო მე იქვე დავრჩი, მაგიდასთან...

არ გასულა ორი წუთიც, რომ ეშმაკის მხრით რაღაც უცნაური ხმა შემომესმა, თითქო ვილაც ცხელ ფაფას უბერავდა თანასწორ დრო ჩავდებით:

— ფ-ფ-ფ!.. ფ-ფ-ფ!.. ფ-ფ-ფ!..

— კაცო, რას შერები?—მივაძახე მე. მან ხმა არ გამცა და ისევ განაგრძობდა ფაფის ბერვას, სანაგიეროთ სანდრომ წაიბუტბუტა რაღაც გაურკვევლათ.

— რაო?—ვკითხე მე.

მან ისევ იმ გვარზე ბუტბუტით მიპასუხა. ეხლა კი მივხვდი, რომ ორთავის დასძინებოდა და, ცოლვა გატეხილი სჯობია, არც თუ მწყენია, ან უკეთ რომ ვსთქვათ, თუ მეწყინა მხოლოდ ის, რომ იმათ მომასწრეს. მეც მაშინვე მაგიდას ჩამოვადვეი თავი.

სულ რაღაც ნახევარ წუთში შორეული-სტვენა მომესმა. ეს სტვენა გამეორდა, კიდევ და კიდევ, და ბოლოს საღაც ტინის კუნჭულში მივხვდი რომ ეს ჩემი ცხვირის სტვენა იყო, მე სანახევროთ მჭინა კიდევ და იმავე კუნჭულში გულიანათ გამეცინა...

რამდენ ხანს გვეძინა,—არ ვიცი. გამოვადიფხე ყვირილმა და საშინელმა ხმაურობამ. თაღლები მოვიფშვინიტეთ, დავინახეთ, რომ ჩვენი ოთახი შეიარაღებულ ხალხით იყო სავსე. ხელში ყველას მათუბრები ეჭირა და ჩვენ გვიმიზნებდნენ. ერთი მათგანი ყველაზე წინ იდგა და გვიყვიროდა:

— თქვენი მთავრობა დაეცა!.. დაგვენბდით!... იარაღი თუ გაქვთ ჩავვაბრეთ!.. ხელები შევდთ ასწიეთ!.. გაუმარჯოს საბჭოთა მთავრობას!..

მე, რათქმუნდა, მაშინვე შეგვსრულე ბრძანება, ხელები მაღლა ავწიე და ჩემს მეგობრებს გადავხედე: ისეთი ფერი ედოთ საბრალოებს, რომ ასე გვეგონებოდა, ვილაცას ლიმონივთ გამოუწურავთო, მაგრამ ფერი რა არის! თვალები უნდა გენახათ მათი, თვალეები: იმოტოლა გახდომოდით და ისე წამოსვლოდათ წინ, რომ მე ველარკი ვუტყვიე მაშინვე პირი ვიბრუნე, ვირგებენი რომ მეც იმათ ყოფაში ვიყავ, ჩემი თვალეები ერთი გოჯით მაინც წინ. იყო წამოსული და ხშირ ხშირათ ვხუტავდი მაგრათ,—არ გადმომცვივდეს მეთქი.

— მაშ ესენი არიან? ჰკითხა იმავე წინამძღოლმა მეორეს.

— ჰო, ესენი ყოველ ნომერში გვლანძღვდნენ. ტილებს ვეხატავდნენ, ლენინი ხონტქარს დაასაქურსენინეს... გავგამასხარავეს!

— დავხვრიტო!

— ჩახახებებს წკაპა-წკუპი გაისმა—უფრო გულში, ვიდრე ყურში და ჩვენ სამნი ერთი კაცივით ჩაფიქტენით...

— რა, არ მოგეწონათ? ხარხარით გვკითხა წინამძღოლმა.

— არ... არ... არა!.. წავილულულეთ ჩვენ.

— აქვე დავხვრიტოთ, თუ წავიყვანოთ, ამხანაგებო? ჰკითხა წინამძღოლმა.

— აქვე! აქვე! აქვე!—ერთხმათ უბასუებს სხვებმა.

„შიში შეიქმს სიყვარულსაო!“ უთქვამს ჩვენს შოთას და ძალიანაც მოტყუებულა. ჩვენ რომ იმ დროს შიშის ზარსა ვგძნობდით, თუ შოთას სიტყვები მართალი ყოფილიყო, ისეთი სიყვარული უნდა აგვთებოდა გულში ჩვენი მკვლელებისდმი, როგორსაც, სულ ცოტა რომ ვთქვათ, რომეო განიცდიდა ჯულიეტასადმი, ან კიდევ—აითონ ტარიელი ნესტანისადმი. ჩვენი გრძნობა კი, ამას სრულიად გულწრფელათ ვაცხადებ, არც ერთ დასახელებულ გმირათა გრძნობას არ ჰგავდა.

უცებ წინამძღოლი მიტრიალდა თავის ამხანაგებისაკენ და უთხრა:

— ამხანაგებო! ჩე ერთი აზრ მომივიდა: ესენი მწერლები არიან, ჰუმორისტები. მოდი, ამათ, ჩვენი წესისამებრ, რეკვიზიცია ვუყოთ!

— როგორ? როგორ?—შეეკითხენ ამხანაგები.

— როგორ და, ვუბრძანოთ განგრძონ თავიანთი მოღვაწეობა, კვლავაც გამოსცენ „მეშაქის მათრახი“, მაგრამ ეხლა კეხი შეაბრუნონ და ისეთივე სიმამფრით და დაუნდობ, ობით გაჰკილონ და გააბახონ თავიანთი მთავრობა და საქარხველო, როგორც აქამდისინ ჩვენ დაგვეცინოდნენ. ერთი სიტყვით, ჩვენ გვემსახურონ!

ამხანაგები დაეთანხმენ.

— პირველი ნომერი ასეთი ქურნალისა ეხლავე შეადგინონ, აქვე!

კეთილი! კარგია! კარგი! — დასძახეს სხეებმა.
 — აბა, — მოგეშარათა ეხლა ჩვენ წინამძღოლში
 — გვიპატივებია: აღარ დაგხოცავთ. ოღონდ ეხლავე
 დასხედით და ხვალ დილაშდგე შეადგინეთ ისეთი
 ნომერი, როგორც თქვენს ახალ მდგომარეობას
 შეეფერება. ჩვენ წავალთ აქედან და კარებთან
 ხუთ შეიარაღებულ ამხანაგს დაგიყენებთ დარა-
 ჯებთ!

მართლაც მაშინვე წავიდნენ. ოთახის კარები
 დაგვიკეტეს და მარტო დავგეტოვეს.

ჩვენ კარგა ხანს ვიდექით გაქვავებულებივით,
 შემდეგ ერთმანერთს შევხედეთ და სამთავემ ერთსა
 და იმავე დროს ამოვისუნთქეთ ისე ღრმით და
 ხმაურთანა, რომ ორთქლმავალის ქშენა გეგონე-
 ბოდათ.

ათიოდე წუთის განმავლობაში ხმა ვერ ამო-
 გველო. ნელნელა ფერზე მოვედით, თვალებიც
 თავ-თავის ბუდეში შებრუნდენ და ცოტ-ცოტათი
 მოგვჯობინდით.

- აბა შევეუდგეთ! — წარმოვისთქვი მე.
- რას? — შემეკითხენ მეგობრები.
- ნომრის შედგენას!

მაგიდას შემოვუსხედით და დაეიწყეთ მუშაობა.
 (გაგრძელების დაწერა ევალება ეშმაკს)

თავაუნა

ფერისცვალება.

ჩვენ სამში იმ ერთმა სულყველას მოასწრო!
 (რას იხამ! შეძფერის...)

ყოჩალი ბიჭია!!!

იფიქრა: — ჩონ იახში! უთუოდ კია დრო!

(შორს გამჭვრეტლობისა

შესწევს მას ნიჭია!)

— სოხეთმა დამასწროს, ან საქართველოში

ხომ თავი მომეჭრა,

ხომ ბედი დავკარგე?!

ეჰ, ყარაიხის იხაროს მდელღომა!..

ფიშ რა რიგ კობტა,

რა ტურფა, რა კარგი!

ყარაბახს... მოჰყვება თან ზანგეზურიცა...

(სიზმარში ერთხელაც

მან ბევრი იწვალა!!)

— აწ ნავთიც მექნება, ყველიც და პურიცა...

(ამ ანგარიშებით

მყის ფერი იცვალა!!)

და გუშინ ყურყუმმა, შავი ვით ყორანი,

დღეს წითლად მოირთო

რუსეთის ფერადა

მან კომუნისტურათ განმარტა ყორანი

მეგობრებს ეკვეთა

მოსისხლე მტრებათა.

„საბჭოთა რუსეთმა“ უბოძა წყალობა,
 როგორაც შეჰფერის

ძმის მოღალატესა:

პირველი ხარისხის „ზე-მაჩანჩალობა“

(მოიმკო ყმაწვილმა

რაც მტრობით დასთესა!)

და აი დახედეთ, „საბჭოთა ბაქოსა“

მოსკოვის კრემლიდან

რომ ელის ძალასა...
 ოჰ რა ეშმაკია, რა ცრუ და რა ქოსა!...

(ყაზახსაც დაჰკარგავს...
 თან ზაქათალსა!)

მე მომწონს ეგ ხალხი... ღრმა პოლიტიკოსი!

(ხვთში რომ ჩაავლო

ამოვა, მშრალადა!)

გულადი... (უმეტეს კურდღლისა კიკოსი)

მას ფერის გამოცვლა

არ უღირს ჩაღადა.

თუ კი რომ სიწითლე სირცხვილით ჰფენოდა,

არ გაევიკვირვებდი...

ეგ შესაფერია...

მაგრამ მას ლალატის აროდეს სცხვენოდა

ეს ქურქიც, ... წითელი,

მით შეუკერია.

და აღირბეჯანმა როდესაც გაიგო,

როდესაც იხილა,

რა ბედი ელოდა,

როდესაც დარწმუნდა რა მახე დაიგო

ეს ფერისცვალება

ემძიმა, ელოდა.

და კვალად ეცვალა მას ფერი წითელი

გაფითრდა... გალურჯდა...

გაყვითლდა... გამწვანდა

სამსჯავროს წინაშე სდგას განუკითხველი

მან ბედი წაავო,

ლალატი წამწარდა...

ჩვენ სამში იმ ერთმა ორი სხვა დასცარა...

სულყველას მოასწრო

და მოძმეს ზურგიდან

გაწითელფერება.

მახელი დასცა რა,

დღეს შიშით ფერწასულს

თვალთ ცრემლი ერება.

ეშმაკი.

პატარა ფელეტონი

ხიცილის მხხვერპლი.

როდესაც ჩემი მტრები მხედებთან, ჩემს მომ-
 ლიმარ სახეს დაინახვენ, ჩემს ტკბილს სალამს
 მოისმენენ, ჩემი მარჯვენა ხელით თავის მარჯვენა
 ხელს საკმაოდ ღონიერ მასსაყეს გაუკეთებენ, სა-

ბოლოთ რწმუნდებიან, რომ მე მათი უგულითადესი მეგობარი ვარ.

ასე—იყო ონისიმე ნაცარაძეც.

მე კი ჩემს მტრებს ყოველთვის ვუციანი, როგორც საზოგადოათ ყველა თქვენგანი, მაგრამ გულის სიღრმეში ბოროტების კოკონს ვანთებ, რომ დავსწვა და ჩავხრუკო შიგ ის საზიზლარი.

ეს ასეც უნდა იყოს! მაშ თუ მტერმა მტრათ გიცნო, როგორ შეიძლება მის მოტყუებას!

ონისიმეს მე მხოლოდ მისი სიცილისათვის გადავემტერე. არ მაქვს წარმოდგენილი ისეთი სიხარული. ისეთი ბედნიერება, რომელიც არ მომიწამლოს ონისიმეს სიცილის გავგონებამ. თუ რამდენი მშვენიერი საღამო, რამდენი მშვენიერი საღილი, რამდენი ტკბილი მუსიკი მომიწამლა და დამაკარგვინა მე ონისიმეს სიცილმა. ამის ანგარიში შორს წავიყვანდა. მისი მოკვლა აგერ ოცდა ათი წელიწადია გადაწყვეტილი მაქვს და დღემდე სისრულეში ვერ მოვიყვანე.

მე კი ვიცი, რომ ონისიმეს სიცილი ძლიერ სწყენს. ის უთუოდ სიცილს უნდა მოეკლა—ეს ჩემთვის აშკარა იყო, საუკეთესო ექიმმა უთხრა მას:

— რაც მეტს იცინებ, იმდენათ უფრო დაიკლებს შენი სიმსუქნე და გაჯანსაღდებიო.

გუშინ იორდანესას შევხვდი ონისიმეს. ჩვეულებრივის აღერსიანი ღიმილით მივედი და მივესალმე.

— ოპოოო... ჰო, ჰო ჰჰა—ჰა—ჰააა!, ვადაიხარხარა ონისიმემ ჩემს საღამზე—საიდან სადაო, ჩემო მეგობარო! ჰო, ჰო, ჰო, ჰო ჰო ჰოოო.

— არსაიდან ამიანაგო! მოვედი ისე...

— ჰო, ჰო, ჰო... ჰოოო! არსაიდან როგორ შეიძლება... ჰო, ჰოოოო... ახალი რა იცი?

ჩემს გულში უკვე დაენთო ბოროტების ცეცხლი. გადავსწყვიტე ონისიმესათვის ბოლო მომელო. მე ვიცი, რომ თითოულ სიტყვას იმან ორმოცი „ოპოპო“ უნდა მიაყოლოს. ონისიმე მეტის მეტად მსუქანი კაცია, ძლივს დადის. მეეტლე ყოველთვის ორმაგ ფასს ახდევინებს. სულის თქმა უჭირს, დამე მის ოთახში ოთხი დაზიანებული ორთქლმავალი მუშაობს, გეგონება, ისეთი ხრიალი ისმის იმისი ბუმბერაზი ორგანიზმიდან. ექიმსაც რომ არ ეთქვა „სიცილი გიხდებაო“, მე ისედაც ვიცოდი რომ მას სწორეთ სიცილი მოკლავდა.

— ახალი ამბავი რამდენიც გინდა, ჩემო ძვირფასო!

— რამდენიც მინდა? ოპო, ჰო, ჰო! ოპო—ჰოოო... რამდენიც მინდა იმდენია! ჰო, ჰო, ჰოოოო! უჰუუუ...

— მარტო ის რათ ღირს, რომ აღირბეჯანი...

— აღირბეჯანიო! ჰო, ჰო, ჰოოო! აღირბეჯანი ჰუუუ...

— აღერბეჯანი გაკომუნისტდა...

— რაო? გაკომუნისტდა? ჰუ ჰუ ჰო ჰოჰჰუუ... გაკომუნისტდა ჰაააა ჰო ჰოოო.

— საბჭოთა რესპუბლიკა ვახდა...

— რაო? საბჭოთაო? ჰა ჰა, ჰა ჰუ ოპოოო—ბიქოს, მიშველეთ უჰუუუ ჰუუუ!

— ფედერატიული, სოციალისტური.

— რაო? ჰო...

ონისიმეს ფერი წაუხდა, სკამზე შეტორტმანდა, ერთხელ კიდევ დაიძახა ოპუუუო და თვალეზი დახუჭა, მაგრამ ჩქარა ისევ გაახილა და თითქო გამოფხიზლდო განაგრძო.

— რას ამბობდი, ფედერალისტურიო, ჰაი შენი კირიმე, უჰუუუ. ოპო ჰააა.

— წითელი აღირ ბადრიჯანი რალა...

— რაო? წითელი ბადრიჯანიო? ჰო, ჰო, ჰო, ო. ჰააააა!...

ონისიმე მეორეჯერ შეტორტმანდა და წასაქცევად განმზადა. მე მას გაფაციცებით ვაღვევებდი თვალს და მობრუნების საშუალებას არ ვაძლევდი.

— კომუნისტ ბადრიჯანი ბურადა ოღლი მინისტრათ ყავთ...

— რაო. ჰააააა. ჰოოო...

ონისიმე წაიქცა და თვალეზი სამუდამოთ დახუჭა.

იორდანესას ღილი ამბავი შეიქნა. დიასახლისმა ნელი ხმით ტირილი დაიწყო. მეც ცხვირსახოცი ამოვიღე და თვალეზზე მივიდე. საერთო მწუხარება გამეფდა. ბავშვი ექიმთან აფრინეს, მაგრამ უკვე გვიანდა იყო.

ექიმმა დაასვენა ონისიმეს სიკვდილი.

— მეტის მეტათ მსუქანი კაცი იყო და ცხადია გული გაუსკდა, ალბათ სამწუხარო რამე შეხვდა.

— დიხ ბ-ნო ექიმი, მიუგე მე,—აღერბეჯანის გადაღვამის ამბავი გაიგო და უთუოდ იმან იმოქმედა.

— ასეა ყოველთვის მგრძნობიარე ხალხი. მაგას უთუოდ ასეთი ბოლო მოელოდა. სიკვდილი აუცილებელი იყო. ერთად ერთ სიცილს შეეძლო ესხნა განსვენებული ამ განსაცუელისაგან.

— აბა! რამდენი ხანია ვატყობდი საბრალოს, რომ მისი ხსნა მხოლოდ სიცილში იყო, დავსძინე მე და თვალეზზე ცხვირსახოცი მივიფარე.

აღერბეჯანის გაკომუნისტებამ ეს ერთად ერთი სარგებლობა მომიტანა.

მორიელი.

შექანჯალებულის ლექსები.

ჰაში, ხარო, ჰაში, ჰაში!
 ჯუ, ჯუ, ჯუ! ჯუ! ჰაქში, ჰაქში..
 დიპტო-პიტომ, ტაში ტაში!
 ვხტივარ, ვცმუკავ როგორც ბავშვი,
 ტვინი არ მეტყევა თავში,
 გული—მკერდის გალიაში,
 მტკივა მე ჰკუის ქარქაში!...
 არ ჩამბათ თოკი რქაში!..
 ეს რა არის, რა მოგვესწრო,
 რა ხანაა, რა ჟამი, დრო,
 ეს რა მოხდა, არის ეს რა?
 ვისაც სურდა ჩვენი მოსრა,
 ამისთვის თავს არ შურავდა,
 ჩვენსკენ სამტროდ მოსცურავდა,
 დღეს შეგვეკრა იგი ზავით,
 „კეთილ გულით და არ ავით“;
 ვის არ ახსოვს ჩიჩერინი,
 ჩვენი მტრობით შენარინი,
 ჩვენზე რამდენ იბოროტა,
 მოგვათოვა გიჟი ნოტა...
 (ეხლა კი რად შეაბოტა?)
 შეგვიწუხა გეგეკტორი,
 განა ერთი, განა ორი
 მას ნოტები გამოსტყოვა?
 (მისი თავი ღორმა მთხოვა!)
 მაგრამ, მითხარ, რა დავტყოვა—
 ფახა—ფუხით და მუქარით,
 კიდევ შამოგვეტყუა ჯარით
 ჩვენ შეყლაპავს ის ლამობდა.
 ლენინ სულ სხვა გვარ ომობდა:
 მოგვისია ყაჩაღები,
 (ვის ჰქვას არ აქვს გასაღები)
 თავზე ხელ-ფეხ ანაღები
 მაგრამ ვაჰამეთ ნაღები,
 (ვუბნელეთ შვების თაღები)
 მოჰკურცხლეს, დარჩათ წაღები,
 ჩაუქრათ ლხენის ქაღები...
 ვინ უწყს, თავი რას არ ჰხეთქეს
 ვინ უწყს რა არ აგვიფეთქეს,
 მაგრამ აპკი გაუხეთქეს
 იმათ რჩეულ ვაჰბატონებს,
 დღეს ჩვენში ხომ არვინ ჰმონებს,
 (მათ კი ეს გულს, ვაჰ, უღონებს)
 იმას ვინ არ მოიგონებს,
 პირველ მაისს რაც რომ მოხდა,
 საწყლებს, უჰ, რამდენი მოხვდა
 რისხვით მთვრალი მძლე მუშტები,
 გაუხეთქეს თლად ბუშტები,
 გაოერათეს ძვალი, რბილი,
 და ორი ავტომობილი

დარჩათ ოხრად, უპატრონოდ,
 (ეს როგორ არ მოვიგონოთ?)
 ჰო, და ლენინ—ჩიჩერინმა,
 ჰქვაზე შემცდარ—შენარინმა,
 სცენს რა თვისი გეგმა—თაღნი—
 —აქ არ ჰყავდათ მომხრე ხალხი,
 სცენს—ძალით ვერ დავიპყრობდენ,
 (ამას წინედ კი ფიქრობდენ,
 თვალსაც ასე მოგვაპყრობდენ.)
 გამოგვიცხვს ტურფა ზავი—
 —სიყვარულის, ტრფობის ზავი,
 ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ეყვავი, ყვავი!..
 ღმერთმა მთხოვა მათი თავი!
 და თუ კი მათ ძმობა უნდათ,
 თუ ჰქვა ისევ მოუბრუნდათ,
 თუ მზად არ აქვთ ქვა-და გუნდა,
 ჩვენთვის მძიმე დრო-ჟამისთვის,
 ჩვენც მზადა ვართ ძმავ ამისთვის,
 ვინაც კი გამოგვიწვდის ხელს,
 ლალ ქართველებს—ყარაჩხელს,
 ვინც მოგვივა სამეგობროდ,
 და არ სამტროდ, სამეკობროდ,
 მეგობრობაც ნახონ ჩვენი,
 მთელი ქვეყნის დამამშენი,
 ძველის ძველიდან განთქმული
 (ჩემს ცოლს არ ჰყავს, საწყალს მული)
 ერთგულობით მოკაზმული.
 ნანი, ნინა და რანუნი...
 ამიტყდა ჰკუის ბრახუნი,
 ჩემს თავში ცეკვავს გლახუნი,
 როგორც ქაღებში სანინი
 მანჯურია და ხარბინი
 მიხარია და ვიცინი,
 დღეს ლხინი გემართებს ჩვენ, ლხინი,
 ჩვენი სიძეა ლენინი
 ეს რა გვამცნო ვაზეთ „მშაკმა“,
 იმ ცულღულტმა და ეშმაკმა:
 ლენინს თურმე ქართველის შვილი
 ზინაიდა კვიტაშვილი,
 შეურთავსო უკვე ცოლად,
 (აღბად, გვერდზე მოსაწოლად)
 და თვის ცოლის სავამზრდელოს,
 ტურფას და ლალ საქართველოს,
 ჯილდოთ უძღვნა ლალი ზავი,
 (კარგი არის ნათესავი
 ქირში, ლხინში საესავი)
 მაშ, ჩვენ მისგან აწი ავი
 დავარწმუნებთ, არ მოგველის,
 მას ტ-ფობა აქვს აწ ქართველის,
 ზავით ის არ გვეხუმრება,
 და თუ სიძე ვესტუმრება
 თვის სიმამრსა—თვალის ჩინი
 (ამ შემთხვევაში ლენინი)

გემართებს შეება, გემართებს ღვინი,
 (თან მზად გვექონდეს ბალდახინი)
 ავს არ ჰკადრებს სასიამოროს;—
 —ამგვარ ზაკვით ვინ იმამროს?!
 ჰო, და თუ მოვა ღვინი,
 მშვიდად და არ შენარინი,
 მას თუ მოყვებს მაყრად ტროცკი
 (მზად კი უნდა გვექონდეს როზგი).
 მაგრამ არა, რა ვსთქვი, უჰ, მე!
 ზინაიდა იმას თურმე
 ქალაქ მოსკოვში შეუერთავს...
 (ახლა ალბად კიდევ ურთ...)

III

ელის მელის, ელის მელის,
 მიუვარს ლოკვა ერბო-ყველის,
 წუწნა ტიკის, ტურნებ სველის,
 და ტარება პალტოს ძველის,
 (ჩემი ბიჭი ლეკვებს სწველის)
 ტაში, ტუში, ელის, მელის,
 ჩვენი რუსნი დღეს ვის ელის?
 —ელოდა, მელოდა,
 დენიკინლებს ელოდა,
 მაგრამ დენიკინლები,
 ტროცკიმ გაამელოტა:
 ელოდა, მელოდა,
 ბოლშევიკებს ელოდა...
 მაგრამ ბოლშევიკთაგან
 ზავს აღარ მოელოდა...
 ელოდა, მელოდა,
 პელო, ელო, მელო და...
 ჩვენი რუსნი გენაცვალეთ.
 აბა, ვის არ ელოდა?
 ელოდა, მელოდა,
 სძულთ მათ საქართველო და...
 დალუპულ იმედებმა
 ყველა გაამელოტა...
 ელიან, მელიან,
 ვისღა ელოდებიან?..
 —ადარავის! საწყლები
 ჯავრისაგან კედებიან...
 ელიან, მელიან,
 როდის დაწყნარდებიან?
 რაღა ვითხრათ გენაცვალე—
 ალბათ, რომ მოკვდებიან!
 ელიან, მელიან,
 ჩვენში სხვებს ვერ სწველიან...
 თუ არ ვსურვართ, არ მოვწონვართ,
 კარგია თუ წავლიან...

IV

არიმჯანი, თურიმჯანი,
 სუბს წავაქრათ ბაღრიჯანი,
 და მოგვივა ღონე, ჯანი,

ფლავი და აჯაბსანდალი,
 აზებრეიჯანს სკანდალი
 შიშისგან გასძვრათ სანდალი,
 დაიწყეს ცახცახ-კანკალი...
 ნა ვარ, სოილე, ყარდაშ, ჯანუმ!
 ყირმიზ ადერბეიჯანუმ,
 იაშასუნ ფადიშაჰ,
 სულ თან ღვინჯან ბეშინჯი,
 ლაბლაზნო! ქკუა მოსინჯი?
 სჯობდა გეჭამე თქვენ ბრინჯი,
 შეგიჭამეს რესპუბლიკა,
 ნაცვლად გაჭამეს პუბლიკა
 ვი, ჯანუმ, წახდა ფლავი...
 თქვენ შეგეჭამეს, ჩვენ კი—ზავი.
 რათ დაგვიწყეთ ძანო, ომი,
 შეგეჭამოთ უნდა ღომი
 ღორის ქონში ამოსვრილი...
 თქვენ ქკუა გაქეთ ყველას გრილი,
 აბა, მიმართეთ ღვინი—ხანს,
 თავის კოსროს ის ვერ მოგუხანს,
 იმას ნავთით სურს ცისტერნი,
 თქვენ რად დარჩით ეგზომ შტერნი,
 ყინულზე რომ გაგაცურეს,
 მეგობრებს სისხლი გვასხურეს,
 მაგრამ ხომ დაგაფაფხურეთ,
 აბა, მოიცათ, გვიყურეთ,
 თუ ზურგი არ გავიხებთ!!
 რა იქნა ის მეგობრობა,
 გუშინ რომ აღგვიტყვით ძმობა,
 არ გაწითლდება ყორანი
 რა გინდ რო ხეხო ქვიშითა,
 სად, თქვენ, სად სოციალიზმი,
 თქვენ სულ მდარე ხართ ჯიშითა,
 თქვენ ზურგზე მალაყს გადავლენ,
 ბოლშევიკ—თათარ—ხანები,
 მოსაყვას თქვენ ვერ მოიმიკით,
 ადრე წავიხდათ ყანები.
 რაც არ გწამთ, არ გაგეგებათ
 იმას ვერ ეთაყვანებით,
 ვერ გაწითლდები აზერბეჯ,
 თუმც სისხლში კი იბანები...
 შახსეისათვის გიჯობდათ
 ხანჯლებ—ხმალ—ბებუთ დანები.
 სჯობია ადრე მოგვეშორდეს
 ბილწები, თქვენისთანები;
 ვინც მოკავშირეს არ ეძებს,
 იგი თავისა მტერია,
 ვინც თვალს აქა—იქ აცეცებს,
 იგი სულელი, შტერია...
 აჰა, ერია ბერიო,
 ქკვა ვგრძნობ თლად ამერია
 ჰერი ბიჭო და, ჰერიო,
 მტრებს ხომ ვადინეთ მტერია

შექანჯალეზული.

რევოლუციის გაღრმავება.

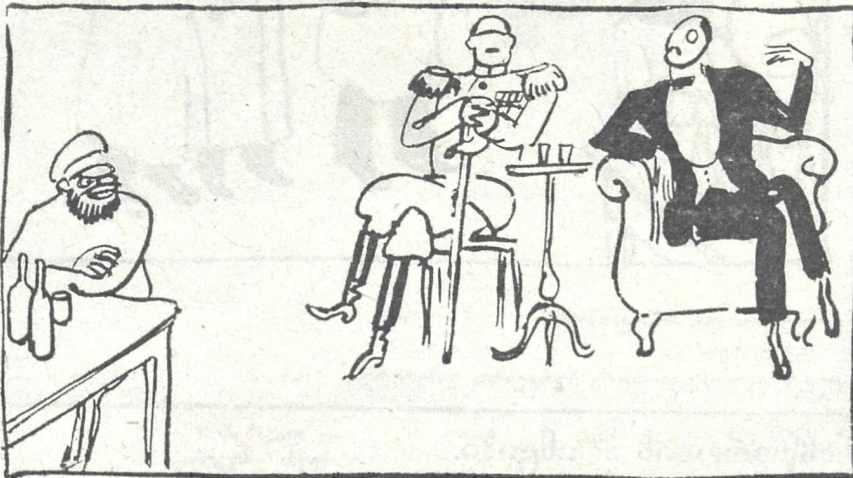

ჩაიგდო თუ არა ხელში მართვა-გამგეობა, მიტიუხა შეუდგა სოციალისტური რუსეთის კონტრე-
ვოლიუციურ ბურჟუაზიისაგან გაწმენდას. უპირველეს ყოვლისა დაიდგა სუფრაზე ერთი ბოთლი არაყი
და ჩააშკრივებინა წარჩინებული ბოზოლები.

მიტიუხამ გადაჰკრა არაყი და ბრძანა:

— დახვრიტეთ!

კონტრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

მიტიუხამ შემოიდგა სუფრაზე მეორე ბოთლი არაყი და ჩააშკრივებინა რუსეთის არისტოკრატია.
გადაჰკრა მეორე ბოთლი და ბრძანა:

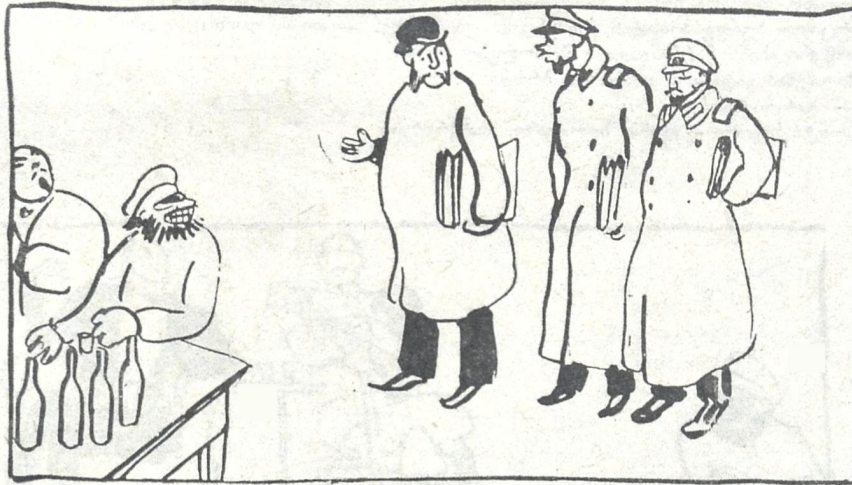
— დახვრიტეთ.

კონტრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

შემოიღვა მესამე ბოთლი და ჩამწყვირებინა მეცნიერები და სტუდენტები. გადაჰკრა მესამე და ბრძანა:

— დახვრიტეთ!
კონტრრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრატეს.

მეთხე ბოთლი. ჩინოვნიკობა.

— დახვრიტეთ!
კონტრრევოლიუციონური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

თანასწორობის პრინციპი.

— წარმომადგენლებია, ბატონო! მოახსენა მსახურმა ქალაქის გამგეობის წევრს, ბატონ ონისიმე მშვიდლობაძეს.

— ვინა?

— ვილაც ორი ქალია. წარმომადგენლები ვართო, — ამბობენ.

— ლამაზებია?

ბიკმა გაიცინა.

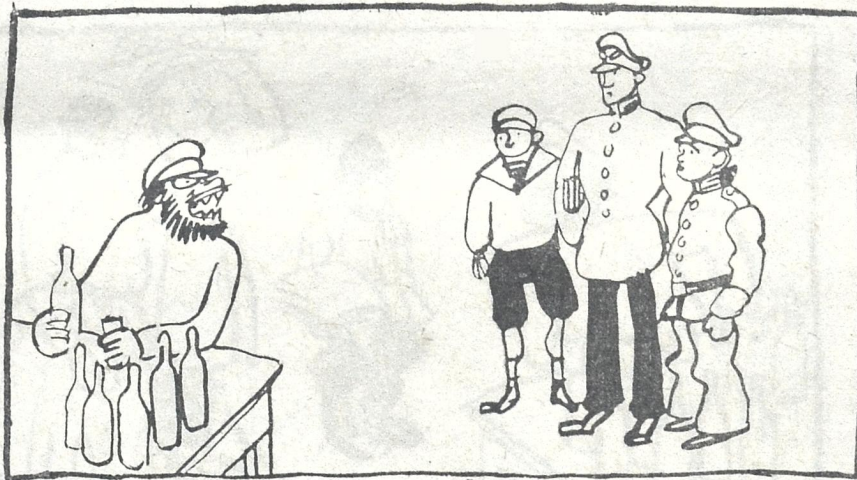
— სთხოვე, — მობრძანდნენ.

მსახური გავიდა. ონისიმემ უღვაშები გაისწორა, შუბლზე ხელი გადაისვა და ქალაქის თავის მაგიდაზე ჩამოჯდა ძვირფასი სტუმრების მოლოდინში.

ამ დროს კარებიც გაიღო, და წარმომადგენლებიც გამოჩნდნენ.

მეხუთე ბოთლი. ვაქარ-მრეწველნი.
 — დახვრიტეთ!
 კონტრრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

მეექვსე ბოთლი. მოწაფეები.
 — დახვრიტეთ!
 კონტრრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

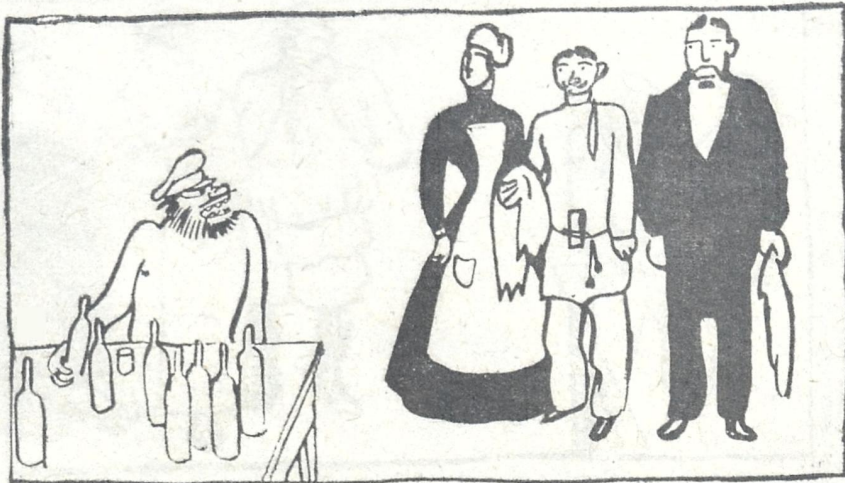
ონისიმე ისინი თავაზიანათ მიიღო და სკამე-
 ბი შესთავაზა.

— გმადლობთ... დასაჯდომათ არ გვცალია, რი-
 ხიანათ წარმოსთქვა ერთმა წარმომადგენელთაგანმა,
 მანდილოსანმა ფრიად მალაღმა და მოხმომ. ჩვენ
 ქალაქის პირველ-დაწყებითი შკოლების მდგდრობი-
 თი სქესის მასწავლებელთა წარმომადგენლები ვართ!

— რითი შემიძლია გემსახუროთ? ტკბილათ შეე-
 კითხა ონისიმე.

— ჩვენ საქალებო გიმნაზიაში გვინდა ვადასვლა.

— ჩინებული აზრია! მომწონს თქვენი განზრა-
 ხვა. საჭირო ცოდნის შეძენა უპირველესი საქმეა
 ჩვენს დროში. საბედნიეროთ ეხლა საამისო საშუ-
 ალებაც აქვს ადამიანს, ვინაიდან რესპუბლიკის
 სათანადო კანონის ძალით ჩვენს სასწავლებლებში
 ყველას იღებენ, განურჩევლათ წლოვანებისა და
 ოჯახური მუგომარეობისა. სულ სხვა პირობები
 იყო ძველი რეჟიმის დროს...

მეშვიდე ბოთლი. ზელზე მოსამსახურები.
 — დახვრიტეთ!
 კონტრევილიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

მერვე ბოთლი. მეეტლები, ქუჩაზე მოვაკრები, მეგაზეთები.
 — დახვრიტეთ!
 კონტრევილიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

— უკაცრავთ, ბატონო ონისიმე, მეგრამ, როგორც სჩანს, თქვენ ვერ გაიგეთ ჩვენი აზრი, — ჩვერია ლაპარაკში მეორე წარმომადგენელი ბანოვანი პირველ წარმომადგენელზე უფრო დაბალი და მომსუქნო, — ჩვენ უცენზო მასწავლებლების წარმომადგენლები როდი ვართ... ჩვენ ცენზიანების დავალებით გეახელით აქ. ჩვენ მასწავლებლობა გვინდა გიმნაზიაში.
 — მასწავლებლობა?! გაკვირვებით წამოიძახა ონისიმემ.

— დიახ, დიახ!
 ონისიმემ თავი შეიფხანა.
 — კი, მეგრამ... განა იქ არის თავისუფალი ადგილები? მე მგონი — არ არის.
 — განთავისუფლეთ! მოკლეთ მოუტრა! მას პირველმა წარმომადგენელმა, მანდილოსანმა ფრიალ მაღალმა და მოხმომ.
 — ეგ როგორღაც...
 — არაფითარი „როგორღაც“ აქ საჭირო არ

მეცხრე ბოთლი. სამღვდლოება.
— დახვრიტეთ!
კონტრრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

მეთექვსმეტი ბოთლი. ებრაელები.
— დახვრიტეთ!
კონტრრევოლიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

არის! ჩვენც ისეთივე მასწავლებლები ვართ, როგორც ისინი არიან. ჩვენც საშუალო სასწავლებლები გავვითავებთ და იმათაც; ჩვენც „გიმნაზისტკები“ და „ეპარხილკები“ ვართ და ისინიც. კარგია-მათმა მზემ—იგინი იქ, გიმნაზიაში დასკუბებულან არხეინათ, და ჩვენ კი... არა, ბატონო ონისიმე, უსამართლობა ძირ-მუდლიანათ უნდა მოისპოს! თანასწორობის პრინციპი ცხოვრების ყოველ დარგში უნდა გატარდეს. სამართლიანობა და თანასწორობა!—აი ჩვენი დევიზი.

— თანასწორობის პრინციპის ცხოვრებაში გატარება კარგი საქმეა, წყნარათ დაიწყო ონისიმემ, მაგრამ მისი ისე გამართივება, როგორც ამას თქვენ შვრებით, ყოვლათ შეუწყნარებელია... ტენიკურადაც არ შეიძლება მისი განხორციელება, რადგანაც ასეთი ექსპერიმენტი დასაწყისშივე გამოიწვევს ცხოვრების საზღაპროთ გაძვირებას, რაც თავის მხრით საფუძვლათ დაედება სამოქალაქო ომსა და ანარქიას.

მეთერთმეტე ბოთლი. ვლენები, მუშა ხელოსნები, მთხოვარები.
— დახვრიტეთ!
კონტრევილიუციური ბურჟუაზია დახვრიტეს.

კონტრევილიუციური ბურჟუაზიისაგან გაიწმინდა რუსეთი. დარჩა წმინდა-წყლის კომუნისტური მასსა.

მიტიუხამ გადაჰკრა მეთორმეტე ბოთლი, მაგრამ ჩამოართვა ხელი და წარმოსთქვა;
— ძლიეს არ ვიპოვე ამნანავი! გაუმარჯოს სოციალისტურ საბჭოთა რუსეთს!

აქ ონისიმე საბუთების მთელი წყება მოიყვანა ამ აზრის დასამტკიცებლათ, მაგრამ ამაოთ: ქალები თავისას გაიძახოდენ—სიმაართლე ჩვენკენ არის, და ჩვენ მას ფეხ-ქვეშ არავის გავათელვინებთო. ონისიმე მხრები შეაქანა.

— რა გეწყობა, სთქვა მან,—სცადეთ... მაგრამ მე არ ვიცი—ჩვენ რითი შეგვიძლია დაგეხმაროთ ამ საქმეში? მასწავლებლებს გიმნაზიაში სამოსწავ-

ლო უწყება ნიშნავს, და ჩვენ უფლებ- არა გვაქვს აქ რაიმე გადაჯგუფება მოგახდინოთ.

— თქვენ შეგიძლიათ მოლაპარაკება გამართოთ სამოსწავლო უწყებასთან და მასთან შეთანხმებით მოავადროთ ეგ საქმე, განუმარტა ონისიმეს მკორე წარმომადგენელმა, ბანოვანმა პირველ წარმომადგენელზე უფრო დაბალმა და მომსუქნომ.

— პირადათ მე ვერაფერს დაგპირდებით, ეგ

კითხვა საბჭომ უნდა განიხილოს, და ამიტომ საჭიროა-თქვენი მოთხოვნა წერილობითი შემოიტანოთ.

წარმომადგენლების სახეზე უსიამოვნების ჩრდილმა გადაიბინა.

— აქ არ შეიძლება დავსწეროთ? მორიდებით მიმართა ონისიმეს მაღალმა წარმომადგენელმა ხანგრძლივი პასუხის შემდეგ.

— აქ...

— აქ იმით, რომ პატარას თქვენც დაგვეზარებოდით ტექსტის შედგენაში. ჩვენ ვერა ვართ ასეთ საქმეებში მაინცა და მაინც დახელოვნებულნი, გულწრფელათ აღიარა მომსუქნო წარმომადგენელმა.

— დიდის სიამოვნებით დაგეხმარებოდით, მაგრამ... იცით რა: თქვენ ხომ იცნობთ ჩვენს მღივანს, პავლეს?...

— მართლა, პავლე დაგვიწერს!! სიხარულით წამოიძახეს ქლებმა და იმ ოთახისაკენ გაიქცენ, სადაც გამგეობის მდივანი ეგულვებოდათ.

ონისიმე. მარტო დარჩა გამგეობის ოთახში.

— რითი შეიძლება აიხსნას ეს გარემოება? დევითა ის თავის თავს და ღრმით ჩაუქრა.

— მხოლოდ შურიანობით! წამოიძახა მან ხანგრძლივი დუმილის შემდეგ და თან ნაღვლიანი ღიმილით დასძინა: — ეხ, ქალებო, ქალებო, რათა ხართ ასეთი შურიანები, რათა?!

d

ქუთაისი.

ქუთაისის კეთილდღეობა არა მარტო ადგილობრივ ქუთათურ მოღვაწეთა გულისა და გონებას იპყრობს. მასზე ფიქრობს ჩვენი ცენტრალური მ-ავრობაც. სწორეთ ამ უკანასკნელმა დაუნინა მას ისეთი დამსახურებული თავი, როგორც პატივცემული დიომიდე თოფურიაძე, რომლის სურათი ჩვენ აქას წინათ გვექონდა მოთავსებული ჟურნალში.

ქუთაისის აყვავება რასაკვირველია მარტო დიომიდეს არ მიეწერება, არამედ ქალაქის დანარჩენ თავდადებულ მოღვაწეებსაც. მათ შორის ცოცხა იქნება არ აღინიშნოს:

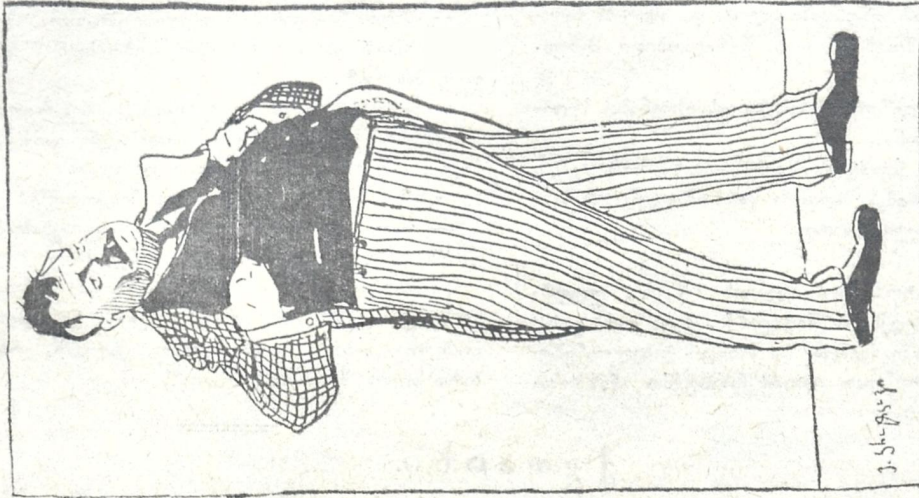

ს. თოფურია. (თითქმის პეტრე დიდას!)

ტრ. ჯაფარიძე

სერგო რომაქიძე.

ს. რომაქიძე. ეხლავ გავანდგურებქი..

დამფუძნებელი კრება

თანხმად ამ ორი დეპუტატის თხოვნისა, მათ სურათებს ერთად ვათავსებთ.

ვარ. ტერ-სტეპანენცი. (დ. შ. ნ. კ. - ც. კ. ა. ნ.)

სპირლონ კელია (ნ. ა. კ. - დ. მ. კ.)

ბალშევიკების განგაში.

თქმულა: „თუ კარგი არ ძაღვის, ავს მინც ნულარ იზამო, რომ დილა წყნარი, ლამაზი ამით არ ჩამოიღამო“!

ბალშევიკების საქმენი ამა მე როგორ ვიწამო?
 ნამრად გადააქციეს შთელი რუსეთის მიდამო!
 დიდი ხნის ნატვრა-სურვილი, ოცნების დანაკვეთები,
 ზაფხულში უნდა მოგვემკო ზამთარში დანათესები,
 მაგრამ ერთმანეთს დაეცნენ კბილით-კბილ-განალესები,
 თორმეტ საათად შეცვალეს რვა საათისა წესები!
 მუშისგან მუშის გათრევა გულში გაიჩნდა იარად,
 ლენინი ენვერ-ფაშისა გამხდარა თანაზიარად!
 დროს უკან ატრიალებენ, ესა მაქვს სამგლოვიარად!
 ამნაირ ატმოსფერაში აყვავდებოდა ია რად?!
 გაბერილმა ბალშევიკებმა იმდენი დღე გააგრძელოს,
 რამდენიც გზადანუღომა ოსმალეთმა მას უშეგლოს!
 თუნდა თავში ქვა უხლიათ, ხელი უშვან საქართველოს,
 თორემ, ვგონებ ბედისწერამ ორივეს მზე დაუბნელოს!
 ბევრჯერ შავი დღე გვინახავს მტრებისაგან განაწირებს.
 მაგრამ ბედი უწყველიათ თავი ჩვენგან განაგმირებს!
 ეხლაც იმგვარს პასუხს გავცემთ ვინც შელახავს დავებირებს!
 არ გავტეხავთ სამშობლოსთვის ჩვენს ფიცსა და დანაპირებს!

გიგო გვარდიელი.

გურული სცენა*

(„იტინხატი“).

- გამარჯობა შენი ვოგია!
- გაგიმარჯოს ღმერთმა თუ კვი კაცი ხარ...
- ახალი ამბავი იცი, გოგიალავ?
- რაია წიქ!
- ბალშევიკებს ბაქო აუღია...
- რაფერ, ასთე უცფათ კაცო?
- რაფერ, და შემოსულარიენ პირდაპირ...
- კი მარა თათრებს შამუღუშეია?
- მგონი აქანე ლალატი უნდა იყოს თათრების პარტიეს...
- რა პარტიეა ნეტაი?
- „იტინხატი“.
- ვაი, ძამია, ჯერე კვი ხატი რას იზამს და ფინთი ხატის პარტიე რა იქნება?
- ფინთი ხატი კვი არა კაცო „იტინხატი“
- ივინს უღალატია და იმიზა უუღია ბალშევიკებს ასე მალე ბაქო?
- შენი აზრით ბალშევიკებს უუღია ბაქო?
- აბა ვის?
- ვის და ბაქოს უუღია ბალშევიკები.

რ. ჯიბილი.

ქუთაისის აუ-გარგი.

კარგი რამ მჭირდეს, გიკვირდეს, ავი რა ვასაკვირია!..

22 აპრილი ქუთაისის ცხოვრებაში ახალ ხანად უნდა ჩიითვალოს!.. ამ დღიდან მუშათა მაგიდა შეუდგა მუშა-მოსამსახურეებზე თითო გირვანქა „პურის“ დარიგებას სულზე. მაგრამ, ვინაიდან ქუთაისის მოქალაქის კუჭი დიდი ხანია გადაეჩეია წმინდა პურის ქამას, ამისათვის-პიგიენური მოსახრებით-უკანასკნელი ჯერ-ჯერობით „მქალ-ნარევი“ ცხევა. 50% პურია, დანარჩენი კი გაუტრევი მქალი.

ამობენ, მუშათა მაგიდას განზრახვა აქვს შემდეგში, როცა მოქალაქის კუჭი ცოტათი გამოიჯობინდება, პურის რაოდენობა ნარევეში 20% აიყვანოსო. სწორედ დიდი ბედნიერება იქნება!.. ახლა კი ამ ამბით ალტაცებულ მუშა-მოსამსახურეებში სწორეთ დოლი იმართება კოოპერატიულ ფურნისაკენ: ვინც მოასწრებს დილის 5 საათზე და რიგში ჩადგება, მას იქნება ელირსოს ბედნიერება და მიიღოს „პური“, თუ არა და ცარიელ-ტარიელი დაბრუნდება შ-ნ. 11 ან 12 საათზე, ამაში, რასაკვირველია, მუშათა მაგიდას ზრალი არ მიუძღვის: ცხოვრება ბრძოლაა და მასში მხოლოდის გამოდის გამარჯვებული, ვინც ძლიერია. ასეთია ბუნების უღმობელი კანონი და მუშათა მაგიდა მასთან ბრძოლაში აბა ქრას ვახდება!..

სან-ჩო.

* წაკითხული 1 მაის ვერის მუშათა კლუბში.

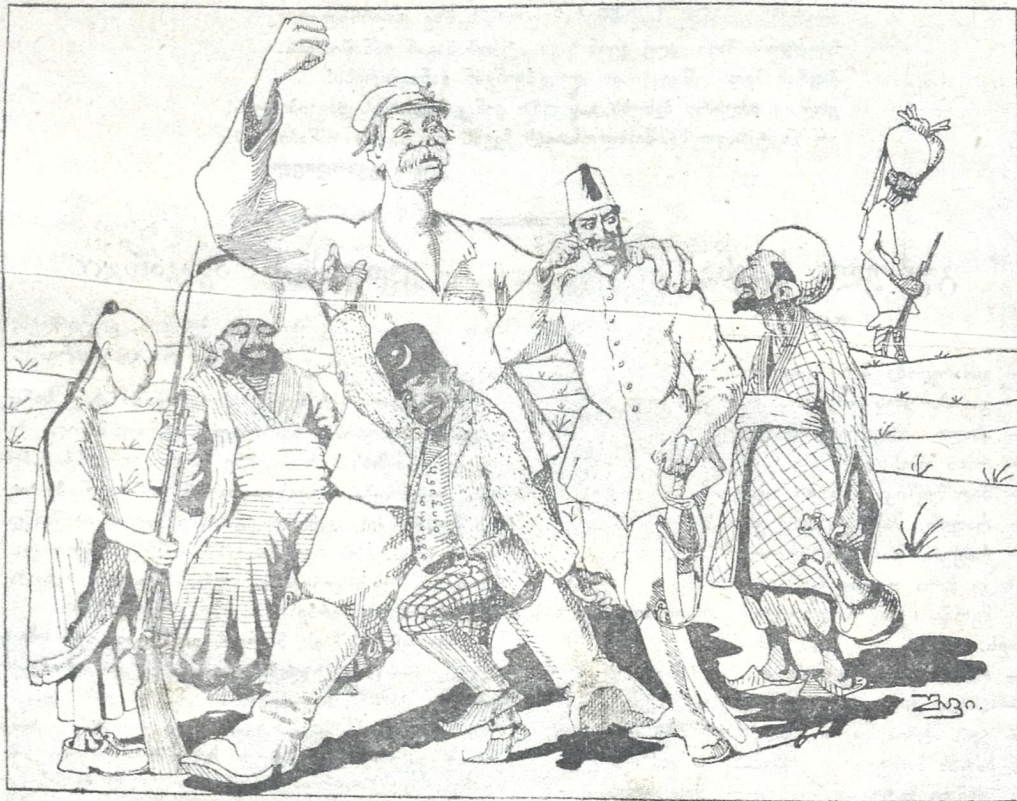
თფილისის ღებო.

მემანქანის თანაშემწეს თხილავას დაუჭირეს ორ-
თქლმავალზე ვინტოვის პატრონები, როდესაც მას
ის აზერბეიჯანში გადაქონდა. ზოგიერთი ბოროტი
ენები ამბობენ, ის მიტომ დადის დაუსჯელათ, რომ
მას დახმარებას უწყევს სექციის თავმჯდომარეო, მა-
გრამ ირკვევა თხილავას კეთილი რევოლუციონური
განზრახვანი რაც მდგომარეობს იმასში რომ ის აი-
არაღლებდა აზერბეიჯანის დემოკრატიას რათა ის

კომუნისტებს შებრძოლებოდა და, რომ ის არ და-
ეჭირათ ღღეს შეიძლება ბაქოში ბალშევიკები არ
შემოეშვათ. რათა ზემოაღნიშნული დავიწყებას არ
მიეცეს მემანქანეთა და მათ თანაშემწეთა ერთმა
ჯგუფმა დაადგინა: გამოეცხადოს მადლობა ამხ. თხი-
ლავას და მის დახმარეთ, მოგხსნას მას კონტრაბა-
ნდისტის სახელი და ისინი კი ვინც ის დაიჭირა და
მის რევოლუციონურ სახელს ჩირქი მოსცხო იყოს
ბასუხის გებაში.

ყოფილი.

III ინტერნაციონალი.

რუსი-კომუნისტი. დამპალი ევროპის მოლალოტე პროლეტარიატი არ არის ღირსი ჩვენს ოჯახში შე-
მოსვლისა. ჩვენ დავაყარებთ სოციალიზმს აზიის ქვეყნებში და შემდეგ ევროპასაც მოვფენთ კომუნიზმის
სხივებს!